

Tekninen johtaja
Petri Katajisto
Harjavallan kaupunki
petri.katajisto@harjavalta.fi

Viite: Maastokäynti 13.9.2021

Asia: Harjavallan kaupungintalon käyttötarkoituksen muutoksen vaatimat toimenpiteet

Harjavallan kaupungissa on suunnitteilla kaupungin virastojen siirtäminen uusiin, vuorattaviin tiloihin. Muutoksen jälkeen kaupungintaloa suunnitellaan arkisto- ja kokoustaloksi. Muutossuunnittelu on käynnissä, mutta suunnitelmat puuttuvat vielä. Harjavallan kaupunginarkisto halutaan sijoittaa talon kellarikerrokseen, tiloihin, joissa alun perin on ollut Harjavallan kunnankirjasto. Nykyisin entisen kirjaston tiloissa on kaupungin henkilökunnan kahvihuone. Muut osat ovat etupäässä varastokäytössä. Muutoksessa myös viereinen teknisen toimen käytössä oleva entinen virkailijoiden asuintalo jäisi tyhjilleen.

Harjavallan kaupungintalo kuuluu Satakunnan kunnantalojen vanhimpaan ja arkkitehtuuriltaan sekä ympäristöltään arvokkaimpaan kerrostumaan. Kaupungintalo muodostaa yhdessä viereisten virkailijoiden asuintalojen kanssa korkealaatuisen puistomaisen kokonaisuuden, johon on vuodesta 1969 kuulunut myös taiteilija Emil Cedercreutzin Kyntäjä -veistos. Kaupungintalo on säilynyt sekä ulkoa että sisältä lähes täysin alkuperäisenä. Harjavallan kaupungintalo ja siihen liittyvät neljä virkailijoille rakennettua asuinkerrostaloa muodostavatkin maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön, joka on huomioitu myös Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (ympäristöministeriö vahvistanut 1.7.2019) rasterimerkinnällä ja siihen liittyvällä määräyksellä. Harjavallan kaupungintalon kohdekuvauksessa sanotaan: *Alkuaan kunnantaloksi rakennettu Harjavallan kaupungintalo on valmistunut vuonna 1952 arkkitehtitoimisto Lappi-Seppälä ja Martaksen laatiman suunnitelman mukaan. Sen välittömässä läheisyydessä on joukko kunnan tuolloin rakennuttamia asuintaloja.*

Maakuntakaavamääräyksen (huomioitu jo varhaisemmassa kokonaismaakuntakaavassa 2011 ja aiemmassa Satakunnan seutukaavassa) mukaisesti Harjavallan kaupungintalo on osoitettu suojelukohteena myös Harjavallan keskustan osayleiskaavassa vuonna 2004. Suojelumerkintään liittyy määräys: *Rakenussuojelukohde. Maankäyttö- ja rakennuslain 42.2 §:n nojalla määrätään, että*

kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksissa ja rakennelmissa suoritettavien muutos- ja korjaustöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen tai rakennelman kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen kaupunkikuvallisiin ja kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Ennen alueen kulttuurihistoriallisesti arvokasta ympäristöä muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Suojelumerkintä koskee vain kaupungintalorakennusta.

Kaupungintalo on suojeltu myös vuonna 2003 laaditussa asemakaavassa julkisivujensa osalta merkinnällä sr ja määräyksellä: *Rakennuksessa tehtävien korjaus- tai muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Ennen alueen kulttuurihistoriallisesti arvokasta ympäristöä muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.*

Asemakaavasuoja koskee niin ikään vain itse kaupungintaloa.

Satakunnan Museon kannanotto

Arkistotilojen sijoitus kaupungintalon pohjakerrokseen ja siihen liittyvä ikkunaukkojen sulkeminen muuttaisi varsin voimakkaasti rakennuksen julkisivuja. Ikkunoita on pohjakerroksessa poikkeuksellisen paljon. Koska maanpinnan tasoon ulottuvat ikkunat ovat myös kosteustekninen riski ja sen myötä uhka rakennuksen säilymiselle, pitää museo ajateltua muutosta mahdollisena seuraavien ehdoin: pohjakerroksen ikkunoiden paikat tulisi umpeen muuraamisen jälkeen käsitellä muusta sokkelista poikkeavalla tavalla perustuksen jäsentämiseksi. Ikkunoiden väleissä oleva terastirappaus tulee pyrkiä säilyttämään ja käyttää entisten ikkunoiden kohdalla siitä poikkeavaa rappausta tai muurausta. Yksi vaihtoehto voisi olla esim. vaaleahkon tiilen käyttäminen muurauksessa. Ratkaisua tulee kuitenkin tutkia havainnekuvoin ja toimittaa suunnitelmat vielä Satakunnan Museolle kommentoitaviksi.

Kaupungintalon julkisivujen muut säilyneet elementit (ikkunat, tiilipinnat, ikkunoiden välien terastirappaus, kuparipellitykset, vesikourut ja syöksytorvet) tulee käyttötarkoituksen muutoksessa säilyttää ja kunnostaa.

Pohjakerroksen osalta Satakunnan Museolla ei ole sisätilojen muutoksista huomautettavaa. Pohjakerroksen tilat ovat säilyneiltä osiltaan varsin vaatimattomia varastotiloja. Entistä kirjastotilaa taas on muutettu jo aiemmin. Sen sijaan tulee kaksi erittäin hyvin säilynyttä ja viehättävää pääkerrosta yhdistävä keskusaula

portaikkoineen sekä vähintäänkin valtuuston kokoussali säilyttää alkuperäisten pintarakenteidensa, taideteostensa ja kalusteidensa osalta nykyisellään.

Muutossuunnitelmiin kuuluu myös kaupungintalon lämmitysjärjestelmän muuttaminen. Myös kyseisen muutoksen osalta tulee suunnitelmat valmistuttuaan lähettää vielä Satakunnan Museon kommentoitaviksi.

Vaikka tällä hetkellä teknisen toimen käytössä oleva entinen virkailijoiden asuinrakennus ei olekaan Harjavallan kuntakaavoissa suojeltu, tulee rakennusta sen maakunnallisen merkityksen vuoksi kohdella arvostavasti. Museo ei näe estettä rakennuksen asuinkäytön palauttamiselle, mutta etenkin julkisivut tulee mahdollisessa muutoksessa keskeisiltä osiltaan säilyttää. Mahdollisista muutoksista tulee maakuntakaavamääräyksen mukaisesti varata Satakunnan Museolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama, Kirsti Virkki
Satakuntaliitto/Susanna Roslöf
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä